

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi J. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
akt III AUa 3090/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 17 kwietnia 2024 r.,

oddala skargę

Adam Redzik Paweł Księżak Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

I.

Skargą z 17 października 2023 r. na naruszenia prawa strony do rozpoznana
sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, J. S. (Skarżący), zastępowany przez
profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym
w Warszawie, sygnatura akt III AUa 3090/22 doszło do przewlekłości postępowania,

2. zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie niezwłoczne wyznaczenie terminu
posiedzenia niejawnego i wydanie wyroku w sprawie,

3. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Skarżącego kwoty w wysokości 12 000 zł,

4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Skarżącego kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

W uzasadnieniu Skarżący wskazał, że 3 lipca 2017 r. wniósł do Sądu Okręgowego w Warszawie odwołanie od decyzji Dyrektora ZER MSWiA, a także odwołanie od decyzji waloryzacyjnej z 28 lutego 2018 r., które to sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania. Sąd Okręgowy w Warszawie powołując się na art. 177 par. 1 pkt 3¹ k.p.c., postanowieniem z 18 stycznia 2019 r., zawiesił postępowanie – ponad rok od skierowania pytania do Trybunału Konstytucyjnego. Skarżący złożył wniosek o podjęcie zawieszonego postępowania w związku z podjęciem przez Sąd Najwyższy uchwały z 16 września 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odmówił podjęcia zawieszonego postępowania. Dopiero na skutek zażalenia na odmowę podjęcia zawieszonego postępowania, Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 24 lutego 2021 zmienił zaskarżone postanowienie i podjął niezasadnie zawieszone postępowanie.

Skarżący złożył skargę na przewlekłość postępowania 14 października 2021 r. Postanowieniem z 17 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, oddalił skargę uznając, że skoro sprawa była zawieszona, to Sąd zwolniony był z podejmowania działań.

12 września 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie przeprowadził rozprawę i wydał pozytywny dla odwołującego się wyrok, które to rozstrzygnięcie zapadło po prawie 5 latach od złożenia odwołania. Pozwany organ wniósł apelację od wyroku sądu I instancji i pod koniec października 2022 r. sprawa została przekazana Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do rozpoznania. Po ponad roku od zakończenia postępowania w I instancji, sprawa nie została prawomocnie zakończona, nie został wyznaczony żaden termin rozprawy czy posiedzenia niejawnego w sądzie apelacyjnym.

Oceniając długość całego postępowania, zgodnie ze standardami Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, w ocenie Skarżącego, nastąpiła przewlekłość postępowania.

Skarżący domaga się zapłaty stosownego zadośćuczynienia w kwocie 12 000 zł., albowiem tak długie oczekiwanie na rozpoznanie sprawy powoduje u niego poczucie krzywdy i frustracji. Wskazana kwota zadośćuczynienia jest adekwatna do kwot zasądzanych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w podobnych sprawach. Sprawa ma szczególne znaczenie dla zdrowia Skarżącego, zaś kolejne lata oczekiwania na zakończenie postępowania są dla niego co raz trudniejsze.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie w odpowiedzi na skargę z 20 listopada 2023 r. na naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zgłosił udział w sprawie oraz wniósł o odrzucenie skargi, ewentualnie jej oddalenie ze względu na jej bezzasadność.

II.

Sąd Najwyższy na podstawie akt sprawy ustalił, że odwołanie J. S. od decyzji Dyrektora ZER MSW wpłynęło do Sądu Okręgowego w Warszawie 14 marca 2018 r. Wyrokiem z 12 września 2022 r. sąd ten uwzględnił odwołanie Skarżącego.

Apelacja organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynęła do tego sądu w dniu 24 października 2022 r. Akta sprawy wraz z apelacją Skarżącego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 28 października 2022 r., gdzie zarejestrowano ją w odpowiednim repertorium i 2 listopada 2022 r. przydzielono jej sędziego referenta.

Zarządzeniem z 16 listopada 2022 r. wezwano organ rentowy do uzupełnienia braków formalnych apelacji w terminie tygodniowym pod rygorem jej odrzucenia. Braki formalne apelacji usunięte zostały pismem pozwanego, które wpłynęło do Sądu Apelacyjnego 18 listopada 2022 r.

29 listopada 2022 r. zarządzono doręczenie pełnomocnikowi powoda odpisu apelacji wraz z pismem stanowiącym odpowiedź na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych apelacji.

22 grudnia 2022 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynęła odpowiedź pełnomocnika powoda na apelację organu rentowego.

Zarządzeniem z 23 grudnia 2022 r. akta sprawy skierowano do spraw oczekujących na rozpoznanie według kolejności wpływu w referacie.

Wyrokiem z 25 października 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie na posiedzeniu niejawnym oddalił apelację pozwanego i orzekł o kosztach postępowania.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 2 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W myśl art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie określono, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęciem tym należy rozumieć wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy

bądź niepodjęmowaniu czynności (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20). W odniesieniu do postępowania apelacyjnego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 6 września 2019 r., I NSP 74/19; z 31 października 2019 r., I NSP 134/19; z 19 grudnia 2019 r., I NSP 173/19).

W skardze zaskarżone zostało postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, chociaż w uzasadnieniu wskazał Skarżący, że postępowanie łącznie toczy się już ponad 5 lat. Niemniej Sąd Najwyższy – dostrzegając okoliczności sprawy i czas jej łącznego trwania – ocenia postępowanie sądu apelacyjnego. W ocenie Sądu Najwyższego w sprawie trudno doszukać się jest nieuzasadnionej beczynności sądu II instancji. Czynności podejmowane były przez ten sąd sprawnie i w rozsądnych terminach. Wyznaczenie rozprawy lub posiedzenia niejawnego w celu rozstrzygnięcia sprawy przez sąd II instancji stało się potencjalnie możliwe po wpływie odpowiedzi pełnomocnika Skarżącego na apelację pozwanego tj. w dniu 22 grudnia 2022 r. Od tego też momentu można dopiero liczyć przyjęty w orzecznictwie okres dwunastomiesięcznej nieuzasadnionej zwłoki, który nie upłynął, bowiem w dniu 25 października 2023 r., po 10 miesiącach, Sąd Apelacyjny w Warszawie na posiedzeniu niejawnym oddalił apelację pozwanego i orzekł o kosztach postępowania, kończąc w ten sposób postępowanie apelacyjne. Podkreślenia wymaga również, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie liczone od daty wpływu akt wraz z apelacją, ukończone zostało przed upływem roku. W powyższych okolicznościach zdaniem Sądu Najwyższego, nie można więc przyjąć, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie doszło do długotrwałej nieuzasadnionej beczynności sądu.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p., Sąd Najwyższy orzekł, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nie doszło do przewlekłości postępowania.

W świetle powyższego Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Adam Redzik Paweł Księżak Mirosław Sadowski

[SOP]

[ms]